

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 522/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť A. S., zastúpeného AS Legal s. r. o., Hlučínska 1/11, Bratislava, konajúca prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Milana Šulvu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 46/2013 a jeho uznesením z 30. apríla 2014, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 15/2014 a jeho uznesením zo 14. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júla 2014 doručená sťažnosť A. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 1 a 2

a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 46/2013 a jeho uznesením z 30. apríla 2014, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 15/2014 a jeho uznesením zo 14. mája 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi a jeho otcovi bolo 15. apríla 2013 vznesené obvinenie za trestný čin podplácania spolupáchatelstvom podľa § 20 a § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Toho istého dňa boli sťažovateľ a jeho otec zadržaní. Sťažovateľ bol uznesením špecializovaného súdu sp. zn. Tp 27/13 zo 17. apríla 2013 prepustený zo zadržania. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd na verejnom zasadnutí 23. apríla 2013. Bezprostredne pred začatím verejného zasadnutia bolo sťažovateľovi doručené uznesenie o rozšírení jeho obvinenia za trestný čin podplácania spolupáchatelstvom podľa § 20 a § 333 ods. 1 a 2 písm. b), 3 Trestného zákona. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 14/2013 z 23. apríla 2013 rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby „*v trestnej veci podľa § 20, § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona*“ z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Sťažovateľ považuje obvinenie za „*vyfabulované*“ na základe tvrdení bývalého obchodného partnera jeho otca, ktorý sa usiloval o diskreditáciu jeho otca.

Prokurátor podal na sťažovateľa a jeho otca 25. septembra 2013 obžalobu. Uznesením sp. zn. 2 Tost 4/2014 z 18. marca 2014 najvyšší súd rozhodol, že naďalej trvá dôvod väzby sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Sťažovateľ podal 6. februára 2014 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol špecializovaný súd uznesením sp. zn. PK-2T 46/2013 z 30. apríla 2014 tak, že ju zamietol. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú najvyšší súd zamietol uznesením sp. zn. 6 Tost 15/2014 zo 14. mája 2014.

Sťažovateľ tvrdí, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu „*rozhodoval namiesto v minulosti náhodne prideleného druhého senátu šiesty senát Najvyššieho súdu SR bez opory v zákone a rozvrhu práce, čím došlo k odňatiu zákonného sudcu a neboli naplnené požiadavky zákonnej väzby sťažovateľov*“.

V sťažnosti uvádza, že najvyšší súd rozhodol o jeho vzatí do väzby uznesením z 23. apríla 2013 v trestnej veci prečinu podplácania spolupáchateľstvom podľa § 20 a § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, z čoho vyplýva, že „*pri rozhodovaní o vzatí do väzby súdy rozhodovali výlučne o skutku kvalifikovanom ako prečin*“. Podľa § 76 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku ak je trestné stíhanie vedené pre prečin, nesmie celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom presiahnuť dvanásť mesiacov. Väzba sťažovateľa trvá viac ako pätnásť mesiacov. Sťažovateľ namieta, že jeho väzba nemá podklad v zákonomom rozhodnutí o vzatí do väzby, a preto je nezákonná.

Sťažovateľ namieta aj dĺžku doteraz vykonanej väzby, ktorú považuje za neprimeranú. Poukazuje na to, že v konaní boli zadovážené všetky dôkazy, vypočutých bolo takmer 30 svedkov, vyšetrovanie bolo ukončené 27. augusta 2013 a prokurátor podal 25. septembra 2013 obžalobu.

V súvislosti s uvedeným priebehom trestného konania s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; rozsudok vo veci Darvas proti Maďarsku z 11. 1. 2011 a rozsudok vo veci Letellier proti Francúzsku z 26. 6. 1991) namieta, že ďalšie trvanie kolúznej väzby nie je dôvodné, pretože v jeho veci boli zhromaždené všetky dôkazy, podaná obžaloba a na hlavnom pojednávaní je možné čítať výpovede svedkov z prípravného konania. Navyše poukazuje na to, že touto argumentáciou sa špecializovaný súd ani najvyšší súd nezaoberal. Podľa sťažovateľa súdy nezvažovali pri rozhodovaní dôkazy a tvrdenia svedčiace v jeho prospech. Poukazuje na výpovede svedkov (K., J., G., zamestnancov pracujúcich v areáli C...), z ktorých vyplývajú opačné tvrdenia ako z výpovedí, na ktoré poukázal špecializovaný súd, pričom v doterajších rozhodnutiach o väzbe nie je odôvodnené, prečo súdy uprednostnili práve tieto výpovede týchto svedkov a nevzali do úvahy protichodné výpovede. Napadnuté uznesenia nereagujú

na žiadnu zo skutočností, ktoré vyvracajú reálnosť obavy z kolúzneho správania sťažovateľa. Osobitne sťažovateľ zdôrazňuje, že je neprijateľné, aby bola jeho väzba odôvodnená rodinným pomerom s druhým obžalovaným, ku ktorému sa má podľa súdov vzťahovať obava z kolúzneho konania. Nesúhlasí tiež s odôvodnením obavy z kolúzneho správania poukazom na rozsudok v inej trestnej veci týkajúcej sa prečinu výtržníctva, v ktorej sťažovateľ vykonal peňažný trest s účinkami zahľadania odsúdenia.

Sťažovateľ ďalej namieta, že konajúce súdy sa nezaoberali možnosťou nahradenia jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijali v tejto súvislosti žiadne rozhodnutie.

Za odňatie práva na súdnu ochranu sťažovateľ považuje to, že najvyšší súd v napadnutom uznesení odkázal na svoje predošlé rozhodnutia v tejto veci a konštatoval, že vzhľadom na podrobné odôvodnenie, čo zakladá dôvody väzby, sa nebude opätovne zaoberať týmito skutočnosťami. Sťažovateľ namieta, že súdy rozhodujú o dôvodoch väzby vždy podľa stavu v čase rozhodovania, a preto nemožno akceptovať postup najvyššieho súdu, ktorý sa s odkazom na predošlé rozhodnutia odmietol zaoberať týmito skutočnosťami.

Sťažovateľ uvádza, že uznesenie špecializovaného súdu bolo doručené jeho obhajcovi 7. augusta 2014 (zrejmý preklep, pozn.) a ten obratom odoslal podanie, ktoré bolo doručené špecializovanému súdu 9. mája 2014, v ktorom oznámil, že odôvodnenie sťažnosti doplní do piatich dní, vzhľadom na to, že 8., 10. a 11. mája 2014 boli dni pracovného pokoja. Doplnenie odôvodnenia sťažnosti podal na poštovú prepravu 12. mája 2014. Sťažovateľ namieta: *„Dňa 14. 5. 2014 rozhodol Najvyšší súd SR bez toho, aby sa týmto podaním zaoberal, čo odôvodnil tým, že do času rozhodovania mu podanie nebolo doručené a dňa 16. 5. 2014 mal Špecializovaný trestný súd naplánované hlavné pojednávanie. Takéto odôvodnenie nemožno akceptovať. Hlavné pojednávanie nijako nebráni rozhodovaniu o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu o väzbe a prípadné technické problémy pri doručovaní podania alebo spisu medzi Špecializovaným trestným súdom a Najvyšším súdom SR nemôžu byť dôvodom pre odopretie prístupu k súdu.“*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že špecializovaný súd a najvyšší súd napadnutými rozhodnutiami porušili jeho základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, ktoré uviedol v petite. V nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia a prikázal prepustiť ho neodkladne z väzby na slobodu. Sťažovateľ žiada aj o priznanie finančného zadosťučinenia 15 000 € a úhrady trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného

orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru uznesením špecializovaného súdu z 30. apríla 2014

Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity a je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

Preskúmanie uznesenia špecializovaného súdu, a tým aj poskytnutie ochrany právam, ktoré označil sťažovateľ, patrilo do kompetencie najvyššieho súdu v rámci konania o sťažnosti. Ústavný súd sa preto nemohol samostatne zaoberať námietkami sťažovateľa vo vzťahu k uzneseniu špecializovanému súdu z 30. apríla 2014, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru uznesením najvyššieho súdu zo 14. mája 2014

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Ústavný súd preto v prípade namietaného

porušenia čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

Súčasťou práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy je aj právo obvineného iniciovať konanie o preskúmanie zákonnosti jeho väzby. Aj z judikatúry ESĽP k čl. 5 ods. 4 dohovoru vyplýva, že súd nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, sudca sa však musí vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybniť existenciu nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody. Pritom argumenty súdu pre a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. Boicenco v. Moldavsko, rozsudok z 11. 7. 2006, bod 142).

1.1 Sťažovateľ tvrdí, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu rozhodoval senát, ktorému bola jeho vec pridelená, „*bez opory v zákone a rozvrhu práce*“.

Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v petite svojej sťažnosti (ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný) označil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené aj jeho základné právo podľa čl. 17 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, avšak v odôvodnení svojej sťažnosti vo vzťahu k tejto námietke neuviedol žiadny ústavnoprávne relevantný argument. Neuviedol, v rozpore s ktorým ustanovením zákona a rozvrhu práce najvyššieho súdu je namietaný postup, ani ktorý senát najvyššieho súdu bol v súlade s rozvrhom práce podľa jeho názoru príslušný na prerokovanie jeho sťažnosti. Zo skutočnosti, že o sťažnosti proti

predchádzajúcemu uzneseniu o väzbe rozhodoval senát najvyššieho súdu „2 Tost“, nemožno robiť žiadne závery pre nasledujúce rozhodovanie v konaní o väzbe, sťažovateľ neuviedol žiadne odôvodnenie ani na podporu tohto názoru a zo sťažnosti nevyplýva žiadny iný jeho argument, a preto je nepochybné, že sťažnosť v tejto časti neobsahuje riadne odôvodnenie (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ je zastúpený advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 17 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ neuviedol k tejto námietke žiadnu argumentáciu, ktorá by mohla byť v príčinnej súvislosti s niektorým z označených práv, ústavný súd ju posúdil aj ako zjavne neopodstatnenú.

1.2 Sťažovateľ namieta nezákonnosť väzby v súvislosti s uplynutím maximálnej prípustnej doby väzby. Poukazuje na to, že „v návrhu na vzatie do väzby prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry SR zo dňa 16. 4. 2013 zn. VII/2 Gv 60/13-9 navrhuje vzatie sťažovateľa do väzby v trestnej veci prečinu podplácanie podľa § 333

ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. Tp 27/2013 zo dňa 17. 4. 2013 rozhodol v trestnej veci proti sťažovateľovi pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona tak, že návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby nevyhovel a prepustil ho zo zadržania na slobodu. Proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. Tp 27/2013 zo dňa 17. 4. 2013 podal prokurátor sťažnosť na Najvyšší súd SR. Najvyšší súd SR v trestnej veci sťažovateľa pre skutok kvalifikovaný ako spolupáchatelstvo prečinu podplácania podľa § 20, § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona rozhodol uznesením NS SR zo dňa 23. 4. 2013 sp. zn. 5 Tost 14/2013 tak, že sa sťažovateľ berie do väzby.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ bol vzatý do väzby za prečin podplácania podľa § 20, § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a pri rozhodovaní o vzatí do väzby súdy rozhodovali výlučne o skutku kvalifikovanom ako prečin. V prípade prečinu v zmysle ust. § 76 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť dvanásť mesiacov. V súčasnosti sa sťažovateľ nachádza vo väzbe viac ako 15 mesiacov...“.

Najvyšší súd k tejto námietke v napadnutom uznesení uviedol:

„Obžalovaným S. S. a A. S. bolo vznesené obvinenie pre skutok, ktorý je predmetom obžaloby 15. apríla 2013 s tým, že obžalovaní sa dopustili prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. spáchaný formou spolupáchatelstva podľa § 20 Tr. zák. ...

Uznesením z 22. apríla 2013 bolo opätovne vznesené obvinenie A. S. S. S. pre ten istý skutok, ale už ako zločin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 Tr. zák. spáchaný formou spolupáchatelstva podľa § 20 Tr. zák. A. S. uznesenie o zmene právnej kvalifikácie odmietol prevziať. Uznesenie bolo obžalovanému doručované v deň rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o vzatí do väzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o vzatí obžalovaných do väzby uznesením z 23. apríla 2014.

S poukazom na konštatované sa lehota trvania väzby u obžalovaného A. S. počíta podľa ust. § 76 ods. 6 písm. b) Tr. por.

Podstatné pre počítanie lehoty trvania väzby u obžalovaného sú tie skutočnosti, že v uznesení o vznesení obvinenia z 15. apríla 2013 a 22. apríla 2013 bola zachovaná totožnosť skutku a že došlo k zmene právnej kvalifikácie konania obžalovaných, čo im bolo známe, či sa to stalo postupom, ktorý zvolil vyšetrovateľ (vydaním ďalšieho uznesenia o vznesení obvinenia) alebo upozornením na zmenu právnej kvalifikácie alebo návrhom prokurátora na zmenu dôvodov väzby je jedno...“

Najvyšší súd v citovanej časti dostatočne podrobne a v súlade so zákonom reagoval na námietku sťažovateľa a ústavný súd sa s týmto odôvodnením plne stotožňuje. Sťažovateľ neuviedol žiadny argument, ktorý by spochybňoval názor najvyššieho súdu, že trestné konanie proti sťažovateľovi je vedené od začiatku pre ten istý skutok bez ohľadu na jeho právnu kvalifikáciu, ktorá sa v priebehu konania môže meniť. Vzhľadom na to, že trestné konanie proti sťažovateľovi je vedené za zločin podplácania, za ktorý bola aj podaná obžaloba, je maximálne prípustná doba 36 mesiacov. Ku dňu podania sťažnosti trvala väzba sťažovateľa 15 mesiacov, a teda nepresiahla zákonom ustanovenú hranicu.

Ústavný súd preto hodnotí aj túto námietku ako zjavne neopodstatnenú.

1.3 Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu neobsahuje dostatočné odôvodnenie ďalšieho trvania kolúznej väzby a najvyšší súd sa v ňom nevysporiadal s jeho podstatnými argumentmi proti väzbe. Za neprípustné považuje aj odkaz na predošlé rozhodnutia o väzbe a konštatovanie najvyššieho súdu, že nepovažuje za potrebné opakovať v napadnutom uznesení dôvody kolúznej väzby.

Najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia odkázal na odôvodnenie svojho rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby, kde uviedol skutočnosti, ktoré zakladajú dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Ďalej konštatoval:

«Vzhľadom k tomu, že v každom rozhodnutí, ktorým bola zamietnutá žiadosť o prepustenie z väzby obžalovaného Špecializovaným trestným súdom alebo rozhodnutím o sťažnosti obžalovaného proti citovaným uzneseniam sa súdy touto skutočnosťou zaoberali. Najvyšší súd Slovenskej republiky odkazuje na odôvodnenia konajúcich súdov a dodáva:

že ustanovenie § 71 ods. 1 písm. b) nevymedzuje dôvody kolúznei väzby taxatívnym výpočtom. Citované ustanovenie vyžaduje na naplnenie dôvodov väzby okrem skutočností uvedených v odseku 1) pod písm. b) buď pôsobenie na svedkov, znalcov alebo spoluobvinených alebo iné marenie objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie. Objasňovaním skutočností závažných pre trestné stíhanie je dokazovanie skutočností uvedených v § 119 ods. 1 Tr. por. Tieto skutočnosti musia mať pre trestné stíhanie podstatný význam.

Z konštatovaného vyplýva, že dôvodom kolúznei väzby nemusia byť len tie skutočnosti, že obvinení pôsobili na konkrétnych svedkov v konkrétnej veci alebo môžu byť nimi aj iné skutočnosti a iné marenia skutočností závažných pre trestné stíhanie. Priame pôsobenie na svedkov počas prípravného konania nebolo zaregistrované. V tomto smere je potrebné sa stotožniť s obhajobou. Určité náznaky sa vyskytujú vo výpovedi S. Zo znenia skutku však vyplýva, ako obvinený pri páchaní trestnej činnosti ovplyvňoval pracovníkov daňového úradu a manipuloval s nimi a vytváral „atmosféru“, na základe ktorých mu pracovníci daňového úradu dávali informácie, ktoré žiadal. Tieto skutočnosti zakladajú dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. Ako už bolo konštatované v predchádzajúcej časti tohto konajúce súdy v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie z väzby a súdy rozhodujúce o sťažnostiach obžalovaného podrobným spôsobom rozvádzali, čo zakladá dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. a preto najvyšší súd nebude opätovne sa týmto skutočnosťami zaoberať. Aj z tohto dôvodu, že obžaloba bola podaná na Špecializovaný trestný súd 25. septembra 2013, odvtedy sa nevykonali vo veci žiadne úkony, ktoré by mohli určitým spôsobom zmeniť postavenie obžalovaných alebo vyvolať zmenu v dôvodoch väzby.»

Ústavný súd pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa proti uzneseniu najvyššieho súdu vzal do úvahy aj obsah uznesenia špecializovaného súdu z 30. apríla 2014, vychádzajúc pritom zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Uznesenie špecializovaného súdu z 30. apríla 2014 sťažovateľ k sťažnosti nepripojil

(hoci ho napadol sťažnosťou), ústavný súd však zistil, že je súčasťou sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 10829/2014.

Špecializovaný súd v odôvodnení uznesenia z 30. apríla 2014 okrem iného uviedol:

„Všeobecne k dôvodom väzby A. S. Špecializovaný trestný súd v Pezinku odkazuje na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 4/2014 zo dňa 25. 02. 2014 a 2 Tost 4/2014 zo dňa 18. 03. 2014 z dôvodu, že skutkové ani právne okolnosti posudzovania dôvodov väzby sa u obvineného A. S. v podstate nezmenili vo vzťahu k dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por., naopak podľa názoru Špecializovaného trestného súdu sa ešte zosilnili právoplatným rozhodnutím iného súdu v inej trestnej veci obžalovaného, čo súd vysvetlí v nasledujúcej časti odôvodnenia...

Dôvody kolúznej väzby sa týkajú aj obžalovaného A. S. ako podľa obžaloby údajného spolupáchateľa korupčnej trestnej činnosti, dôvodom ktorej malo byť práve finančné pôsobenie na osobu svedkyne Z. vo funkcii riaditeľky Daňového úradu Šamorín za účelom získania osobných, najmä informačných a finančných výhod, ako aj vykonštruovaných skutočností týkajúcich sa uplatňovania nadmerných odpočtov DPH, ktoré však podľa výpovedí viacerých svedkov (S., B., Z.) nemalo byť ojedinelou praktikou... Potreba vypočut' spomenutých svedkov na hlavnom pojednávaní je zrejmá, lebo s poukazom na ustanovenie § 2 ods. 18 Tr. por. konanie pred súdom je ústne a podľa § 2 ods. 19 Tr. por. pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní smie súd prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon nestanovuje inak. Je síce pravdou, že podľa § 264 ods. 1 Tr. por., ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť na návrh prokurátora, obžalovaného alebo obhajcu zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach, ale ani po takomto postupe nie je zaručené, že prípadné kolúzne aktivity obžalovaného nespôsobia také rozpory, ktoré by súd v pochybnostiach musel vyhodnocovať v jeho prospech. Účelom kolúznej väzby je o. i. takejto situácii pri dokazovaní na hlavnom pojednávaní zabrániť...

Pokiaľ sa obžalovaný dovoľáva potreby individualizácie a špecifikácie dôvodov kolúznej väzby pri rozhodovaní súdov vo vzťahu výhradne k jeho osobe... a poukazuje na tzv. doktrínu zosílených dôvodov väzby, je potrebné si uvedomiť a prihliadnuť aj k tomu, že v osobách spoluobžalovaných sa nejedná len o údajných spolupáchateľov, ale aj o osoby

v rodinnom pomere, čím sa obzvlášť zosiluje skutočnosť, že čo vo vedenom trestnom konaní môže byť na prospech, či neprospech jednému z nich, bezprostredne sa dotýka aj druhého spoluobžalovaného, pričom súd poukazuje aj na požadované uvedenie zosílených dôvodov väzby v tom, že počas trvania väzby vyšlo práve relevantným spôsobom najavo, že konkrétne A. S. sa mal v minulosti (14. 03. 2011) dopustiť násilného konania so zbraňou vo vzťahu k osobe L. S., ktorý mal S. S. vydierať pod hrozbou trestného stíhania. L. S. je v prejednávanej trestnej veci Špecializovaného trestného súdu v postavení svedka, ktorý bez toho, aby súd hodnotil dôkazy, vypovedal v prípravnom konaní v neprospech spoluobžalovaných a bol dokonca oznamovateľom ich údajnej trestnej činnosti. Obžalovaný A. S. bol za uvedené konanie kvalifikované ako prečin výtržníctva, podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. už aj právoplatne odsúdený...“

Posúdiac obsah napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z hľadiska námietok sťažovateľa, je ústavný súd tohto názoru, že najvyšší súd sa ústavne prijateľným spôsobom vysporiadal s jeho argumentáciou. Uznesenie najvyššieho súdu posudzované v spojitosti s uznesením špecializovaného súdu obsahuje konkrétne, logické a presvedčivé odôvodnenie o trvaní dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, a tým aj na zamietnutie sťažnosti. Spôsob odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu odkazom na preskúmané rozhodnutie považuje ústavný súd z hľadiska jeho preskúmateľnosti za prípustný, pretože sťažovateľ bol s obsahom rozhodnutia špecializovaného súdu oboznámený (obdobne napr. IV. ÚS 614/2012).

Pokiaľ sťažovateľ hodnotí odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s uznesením špecializovaného súdu ako opakovanie tých istých skutočností bez prihliadnutia na jeho protiargumenty, ústavný súd uvádza, že v súlade s jeho stabilnou judikatúrou takýto spôsob formulovania odôvodnenia rozhodnutia (odvolanie sa na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe sťažovateľa) možno z hľadiska jeho preskúmateľnosti považovať za ústavne udržateľný (m. m. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08, IV. ÚS 314/08, IV. ÚS 364/2014).

Navyše však ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uvedených rozhodnutí nemôže s týmto hodnotením sťažovateľa súhlasiť. V konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, ktoré bolo právoplatne skončené zamietnutím jeho sťažnosti, súdy skúmali existenciu skutočností odôvodňujúcich jeho kolúznú väzbu a rozsiahlo odôvodnili (berúc do úvahy konanie ako celok) konkrétnymi skutočnosťami vyplývajúcimi z dosiaľ vykonaného trestného konania splnenie materiálnych podmienok jeho väzby. Podrobne sa zaoberali posúdením, či trvá dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, a uviedli, o ktoré dôkazné prostriedky svoj záver opierajú. Záver najvyššieho súdu o dôvodnosti trestného stíhania aj dôvodnosti ďalšieho trvania kolúznej väzby považuje ústavný súd za dostatočne odôvodnený.

Trestný poriadok, ústava a ani dohovor nepodmieňujú dlhšie trvajúcu väzbu prístupím ďalších nových skutočností odôvodňujúcich ten istý (od okamihu vzatia do väzby existujúci), prípadné iný dôvod väzby. Nevyhnutnou podmienkou ďalšieho trvania väzby v prípade nepristúpenia nových okolností je pretrvávajúce tých skutočností, ktorými súdy odôvodnili väzbu, ktorých existencia musí byť hodnotená v každom konaní o väzbe samostatne v závislosti na postupe v konaní a vývoji dôkaznej situácie, ako aj v kontexte špecifických okolností týkajúcich sa konkrétneho obvineného.

Ďalšie trvanie väzby sťažovateľa bolo v napadnutom konaní odôvodnené potrebou eliminovať možné ovplyvnenie svedkov (Z., S., S., B.), obavu z ktorého najvyšší súd odôvodnil zo spôsobu konania sťažovateľa a jeho otca, o ktorom vypovedali práve títo svedkovia. Podstatné pritom je, že v čase rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nemohli byť svedkovia ešte vypočutí v súdnom konaní, pretože termín hlavného pojednávania bol špecializovaným súdom určený 14. apríla 2014 po tom, ako najvyšší súd uznesením z 2. apríla 2014 zrušil jeho uznesenie o odmietnutí obžaloby z 10. januára 2014. Tento postup teda nenasvedčuje prietahom zo strany súdu konajúceho o veci samej. Najvyšší súd hodnotil trvanie kolúznej väzby aj v spojení s novou skutočnosťou, ktorou je odsúdenie sťažovateľa za skutok kvalifikovaný ako trestný čin výtržníctva, ktorého sa dopustil so zbraňou, a vo vzťahu k osobe Ľ. S., ktorý nebol ešte v súdnom konaní vypočutý ako svedok. Sťažovateľ namieta, že na túto okolnosť súdy nemohli prihliadať. Zohľadnenie

povahy inej trestnej činnosti obvineného v súvislosti s jeho väzbou v inom konaní je pritom bežne súdmi akceptovanou a vo väzobných rozhodnutiach uvádzanou skutočnosťou pri posúdení osoby obvineného v kontexte hodnotenia nebezpečenstva, že sa dopustí konania, ktorému má väzba zabrániť. Okolnosť zahľadania odsúdenia totiž neznamená, že sťažovateľ trestný čin nespáchal, ale že súdy nemôžu na túto okolnosť prihliadať pri ukladaní trestu v inom konaní.

Pokiaľ sťažovateľ namieta, že najvyšší súd neakceptoval jeho argumenty proti väzbe vyplývajúce taktiež z dôkazných prostriedkov zabezpečených v trestnom konaní, nemožno z toho podľa názoru ústavného súdu dospieť k záveru, že súdy sa týmito argumentmi vôbec nezaoberali. Naopak, najvyšší súd v napadnutom uznesení (v spojení s uznesením špecializovaného súdu) hodnotil aj argumentáciu sťažovateľa, dospel však k záveru, že v danom štádiu konania nespochybňuje tie zistenia, ktoré posúdil ako dôvod kolúznej väzby.

Ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zo 14. mája 2014 nemožno považovať za arbitrárne a ani za zjavne neodôvodnené, a preto nemá dôvod zasiahnuť do právnych záverov najvyššieho súdu. Z toho dôvodu posúdil sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Rovnaký záver sa vzťahuje aj na námietku neprimeranej dĺžky trvania väzby, ktorej posúdenie bezprostredne súvisí so záverom o ústavnej akceptovateľnosti uznesenia o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa. Väzba sťažovateľa trvá od 23. apríla 2013 o 15.30 h s tým, že sa do jej trvania započítava doba od 15. apríla 2013 od 7.48 h do 17. apríla 2013 do 22.40 h. Dôvodnosť väzby sťažovateľa je pravidelne podrobovaná súdnej kontrole, pred napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola ostatný raz posudzovaná uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 4/2014 z 18. marca 2014. Prieťahy v konaní o veci samej sťažovateľ v súvislosti s dobou väzby nenamieta. Ústavný súd preto odmietol aj námietku neprimeranej doby dočasného pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa.

1.4 Sťažovateľ odôvodnil namietané porušenie svojich práv aj postupom najvyššieho súdu, ktorý rozhodol o jeho sťažnosti skôr, ako mu bolo doručené jej písomné odôvodnenie, pričom sťažovateľ včas oznámil termín doplnenia odôvodnenia špecializovanému súdu.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol:

„Proti uzneseniu prvostupňového súdu podal sťažnosť obžalovaný do zápisnice o verejnom zasadnutí. 9. mája 2014 bolo Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku doručené podanie obžalovaného, označené ako sťažnosť, v ktorom bolo uvedené, že dňa 30. apríla 2014 vydal príslušný súd uznesenie, č. k. PK-2 T 46/2013, ktorým zamietol žiadosť o prepustenie z väzby. Proti vyššie uvedenému uzneseniu podáva obžalovaný sťažnosť, ktorú bezodkladne v lehote 5 dní odôvodní. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bolo predmetné podanie doručené 9. mája 2014. Do dňa konania neverejného zasadnutia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nebolo doručené písomné odôvodnenie sťažnosti. Zo strany obhajoby ide o uznesenie prietahy v konaní. Obhajca, obžalovaný si vypočuli rozhodnutie a odôvodnenie prvostupňového súdu. Do zápisnice zahlásil sťažnosť. Po 7. dňoch od vyhlásenia rozhodnutia obhajca zaslal súdu prípis, ktorý je citovaný v predchádzajúcom odseku a sám si určil lehotu na odôvodnenie sťažnosti, ktorá mala uplynúť 1 deň pred konaním hlavného pojednávania. Takýto postup zo strany obhajoby je v rozpore so zásadami činnosti advokáta. Pretože vedel o termíne konania hlavného pojednávania a mal dost času na odôvodnenie sťažnosti v primeranej lehote.

S poukazom na konštatované skutočnosti, vzhľadom na to, že ide o rozhodovanie o väzbe, najvyšší súd sa v odôvodnení bude zaoberať skutočnosťami uvedenými v žiadosti o prepustenie z väzby...“

Okresný súd oznámil sťažovateľovi a jeho obhajcovi uznesenie o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby v súlade s § 179 ods. 1 Trestného poriadku jeho vyhlásením v ich prítomnosti 30. apríla 2014. Sťažovateľ podal proti uzneseniu sťažnosť bezprostredne po jeho vyhlásení do zápisnice o verejnom zasadnutí. Uznesenie špecializovaného súdu bolo doručené obhajcovi sťažovateľa 7. mája 2014. Obhajca sťažnosť odôvodnil a podal ju na poštovú prepravu 12. mája 2014.

Z uvedeného vyplýva, že obhajca sťažovateľa mal dostatok času na kvalifikované odôvodnenie sťažnosti, ktoré mohol podať tak, aby ho mal najvyšší súd včas k dispozícii.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru týkajúcu sa prvotného rozhodovania o vzatí do väzby, podľa ktorej Trestný poriadok v žiadnom svojom ustanovení výslovne neukladá sudcovi pre prípravné konanie povinnosť pred predložením spisu nadriadenému súdu vyčkať na doručenie písomného vyhotovenia uznesenia o vzatí obvineného do väzby pre účel, aby umožnil obvinenému alebo jeho obhajcovi doplniť dôvody podanej sťažnosti, pokiaľ takéto uznesenie bolo obvinenému a jeho obhajcovi riadne oznámené v ich prítomnosti a obvinený využil svoje právo podať proti oznámenému uzneseniu sťažnosť priamo do zápisnice o výsluchu (III. ÚS 101/2013). Nadväzujúc na uvedené, nemožno považovať za dôvodnú námietku sťažovateľa, ktorý bol oboznámený s obsahom predošlých rozhodnutí o jeho väzbe, a teda závery špecializovaného súdu nemohli byť pre neho celkom neznáme a uznesenie o zamietnutí žiadosti mu bolo doručené v časovom predstihu, ktorý mu umožňoval za pomoci obhajcu doplniť odôvodnenie sťažnosti. V kontexte sťažnosti nie je pre posúdenie zachovania práva sťažovateľa predložiť argumenty proti väzbe rozhodujúca schopnosť obvineného alebo jeho zvoleného obhajcu podanú sťažnosť súčasne aj odôvodniť, ale podstatné je, či procesný postup súdu umožňoval obvinenému tak urobiť za pomoci jeho obhajcu. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal túto možnosť zachovanú.

Ústavný súd navyše považoval za potrebné poukázať na to, že sťažovateľ nepredložil v doplnení sťažnosti z 11. mája 2014 také argumenty, ktoré by mu neboli známe už pri podaní sťažnosti a ktoré by boli podstatne odlišné od tých, ktoré uviedol v žiadosti o prepustenie z väzby, ktorými sa najvyšší súd v konaní o sťažnosti zaoberal.

Z § 2 ods. 6 Trestného poriadku vyplýva požiadavka, aby orgány činné v trestnom konaní a súdy vybavovali a rozhodovali väzobné veci prednostne a urýchlene. Táto skutočnosť musí byť sťažovateľovi aj jeho obhajcovi známa. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zároveň považuje za potrebné zdôrazniť, že nemožno účinne namietať porušenie sťažovateľom označených práv takým postupom najvyššieho súdu, ktorým tento v súlade s Trestným poriadkom a judikatúrou ústavného súdu rozhodol vo väzobnej

veci sťažovateľa prednostne a urýchlene (IV. ÚS 7/2013), majúc na zreteli aj nariadený termín hlavného pojednávania.

Ústavný súd preto považuje aj túto časť sťažnosti za zjavne neopodstatnenú.

1.5 Sťažovateľ napokon namieta, že najvyšší súd sa nezaoberal možnosťou nahradenia jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal v tejto súvislosti žiadne rozhodnutie.

Ústavný súd sa už vyjadril k tejto námietke vo svojich rozhodnutiach (I. ÚS 35/2014, I. ÚS 314/2014) o predošlých sťažnostiach sťažovateľa, ktoré sa týkali v podstate rovnakej skutkovej situácie, keď sťažovateľ nenavrhol v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nahradenie väzby sľubom, peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka (§ 80 Trestného poriadku). Ústavný súd uviedol, že napriek tomu, že pri rozhodovaní o väzbe sú súdy povinné zvážiť všetky možnosti nahradenia väzby prostriedkami, ktoré poskytuje Trestný poriadok, v rámci odôvodnenia rozhodnutia, je povinnosťou súdu vysporiadať sa len s rozhodnutím o tých prostriedkoch, ktorých použitie v konaní bolo sťažovateľmi navrhnuté.

Pretože sťažovateľ v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 6. februára 2014 vrátane konania pred najvyšším súdom nepredložil návrh na jej nahradenie dohľadom probačného a mediačného úradníka, nemožno jeho námietku v tomto smere považovať za dôvodnú.

Ústavný súd na základe sumarizácie svojich čiastkových záverov k sťažnosti pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2014